

హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నపరివారసమేత

వైశాఖ

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

26.05.2021

శ్రావణ

అఖండ సుందరకాండ పఠనం

బుధవారము

గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణుర్గురుర్దేవో మహేశ్వరః ।

గురుస్సాక్షాత్పరం బ్రహ్మ తస్మై శ్రీగురవే నమః ॥

శ్రీవేంకటాచలాధీశం శ్రీయాధ్యాసితవక్షసం ।

శ్రీతచేతనమందారం శ్రీనివాసమహం భజే ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే విరాజమానస్య అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండ-
నాయకస్య శ్రీపద్మావతీజానేః భగవతః శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః సన్నిధౌ
ధర్మవిగ్రహస్య శ్రీరామచంద్రప్రభోః పాదసేవకస్య హనూమతః ప్రసాదేన
అస్మిన్ భువనే విషూచికా క్రిమిజనితసమస్తదుష్ప్రభావనిర్మూలన ద్వారా,
సర్వేషాం ఆస్తికమహాజనానాం, సర్వవిధ సుస్థిరతా సిద్ధ్యర్థం, విద్యా-విత్త-
వ్యాపార-దేశరక్షణాదిరంగేషు సర్వతోముఖాభివృద్ధి ద్వారా శ్రీరామరాజ్యస్య
పునర్వ్యవస్థాపనార్థం, సద్భావనాం, సత్సంకల్పానాం, సత్కార్యాణాం చ
సర్వతోముఖవిజయసిద్ధ్యర్థం, భారతవర్షస్య అభివృద్ధౌ నిమగ్నానామ్
అధికారిణాం, సైనికానాం, కర్షకవణిగాదీనాం, ఉపాధ్యాయ, వైజ్ఞానిక,
వైద్యాదీనాం చ సర్వేషాం సకుటుంబానాం, ఆయురారోగ్య, ఐశ్వర్య,
సద్బుద్ధిత్యాది సర్వశుభఫలప్రాప్త్యర్థం శ్రీరామచంద్రరూపాంతరస్య
శ్రీమత్ వేంకటేశ్వరపరబ్రహ్మణః శ్రీమదాంజనేయస్య చ పరిపూర్ణ
అనుగ్రహసిద్ధ్యర్థం శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణాంతర్గతే సుందరకాండే
అష్టపంచాశసర్గాంతర్లోకపారాయణం శ్రీధన్వంతరి మంత్రపారాయణం
చ అన్యోన్య సాహాయ్యేన ఆచార్యముఖేన కరిష్యామహే.

శ్రీరామప్రార్థనా -

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।
రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥ 1 ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ప్రార్థనా -

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం ।
రామాయణమహామాలారత్నం వందే నిలాత్మజమ్ ॥ 2 ॥

శ్రీవాల్మీకి ప్రార్థనా -

కూజంతం రామ రామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।
ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥ 3 ॥

శ్రీహనుమతే నమః

“ సుందరకాండ పఠనం ”

అథ శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణే ఆదికాండే సుందరకాండే

అష్టపంచాశసర్గః

1. తతస్తస్య గిరేశ్భుంగే మహేష్టస్య మహాబలాః ।
హనుమత్రముఖాః ప్రీతిం హరయో జగ్మురుత్తమమ్ ॥ 58.1 ॥
2. తం తతః ప్రీతిసంహృష్టః ప్రీతిమంతం మహాకపిమ్ ।
జాప్సవాన్ కార్యవృత్తాంతమ్ అప్యచ్ఛదనిలాత్మజమ్ ॥ 58.2 ॥
3. కథం దృష్టా త్వయా దేవీ కథం వా తత్ర వర్తతే ।
తస్యాం వా స కథం వృత్తః క్రూరకర్మా దశాననః ॥ 58.3 ॥
4. తత్ప్రతస్సర్వమేతన్నః ప్రబ్రూహి త్వం మహాకపే ।
శ్రుతార్థాశ్చిన్తయిష్యామః భూయః కార్యవినిశ్చయమ్ ॥ 58.4 ॥
5. యశ్చార్థస్తత్ర వక్తవ్యః గతైరస్మాభిరాత్మవాన్ ।
రక్షితవ్యం చ యత్తత్ర తద్భవాన్ వ్యాకరోతు నః ॥ 58.5 ॥

6. స నియుక్తస్తతస్తేన సంప్రహృష్టతనూరుహాః ।
ప్రణమ్య శిరసా దేవ్యై సీతాయై ప్రత్యభాషత ॥ 58.6 ॥
7. ప్రత్యక్షమేవ భవతాం మహేన్ద్రాగ్రాత్ ఖమాఘ్నతః ।
ఉదధేర్దక్షిణం పారం కాంక్షమాణస్సమాహితః ॥ 58.7 ॥
8. గచ్ఛతశ్చ హి మే ఘోరం విఘ్నరూపమివాభవత్ ।
కాంచనం శిఖరం దివ్యం పశ్యామి సుమనోహరమ్ ॥ 58.8 ॥
9. స్థితం పన్థానమావృత్య మేనే విఘ్నం చ తం నగమ్ ॥ 58.9 ॥
10. ఉపసంగమ్య తం దివ్యం కాంచనం నగసత్తమమ్ ।
కృతా మే మనసా బుద్ధిః భేత్తవ్యోఽయం మయేతి చ ॥ 58.10 ॥
11. ప్రహతం చ మయా తస్య లాంగూలేన మహాగిరేః ।
శిఖరం సూర్యసంకాశం వ్యశీర్యత సహస్రధా ॥ 58.11 ॥
12. వ్యవసాయం చ తం బుద్ధ్యా స హేలూనాచ మహాగిరిః ।
పుత్రేతి మధురాం వాణీం మనః ప్రహ్లాదయన్నివ ॥ 58.12 ॥
13. పితృవ్యం చాపి మాం విద్ధి సఖాయం మాతరిశ్వనః ।
మైనాకమితి విఖ్యాతం నివసంతం మహేలాదధా ॥ 58.13 ॥
14. పక్షవస్తః పురా పుత్ర బభూవుః పర్వతోత్తమాః ।
ఛంధతః పృథివీం చేరుః బాధమానాస్సమంతతః ॥ 58.14 ॥
15. శ్రుత్వా నగానాం చరితం మహేంద్రః పాకశాసనః ।
చిచ్ఛేద భగవాన్ పక్షాన్ వజ్రేణైషాం సహస్రశః ॥ 58.15 ॥
16. అహం తు మోక్షితస్తస్మాత్ తవ పిత్రా మహాత్మనా ।
మారుతేన తదా వత్స ప్రక్షిప్తోఽస్మి మహార్ణవే ॥ 58.16 ॥

17. రామస్య చ మయా సాహ్యే వర్తితవ్యమర్హిణమ్ ।
రామో ధర్మభృతాం శ్రేష్ఠః మహేంద్రసమవిక్రమః ॥ 58.17 ॥
18. ఏతచ్ఛ్రుత్వా వచస్తస్య మైనాకస్య మహాత్మనః ।
కార్యమావేద్య తు గిరేః ఉద్యతం చ మనో మమ ॥ 58.18 ॥
19. తేన చాహమనుజ్ఞాతః మైనాకేన మహాత్మనా ।
స చాప్యన్తర్హితశ్చైలః మానుషేణ వపుష్మతా ॥
శరీరేణ మహాశైలః శైలేన చ మహేంద్రాదధౌ ॥ 58.19 ॥
20. ఉత్తమం జవమాస్థాయ శేషం పన్థానమాస్థితః ।
తతోఽహం సుచిరం కాలం వేగేనాభ్యగమం పథి ॥ 58.20 ॥
21. తతః పశ్యామ్యహం దేవీం సురసాం నాగమాతరమ్ ।
సముద్రమధ్యే సా దేవీ వచనం మామభాషత ॥ 58.21 ॥
22. మమ భక్షః ప్రదిష్టస్త్వమ్ అమరైర్హరిసత్తమ ।
అతస్త్వాం భక్షయిష్యామి విహితస్త్వం చిరస్య మే ॥ 58.22 ॥
23. ఏవముక్తస్సురసయా ప్రాంజలిః ప్రణతస్సితః ।
వివర్ణవదనో భూత్వా వాక్యం చేదముదీరయమ్ ॥ 58.23 ॥
24. రామో దాశరథిశ్రీమాన్ ప్రవిష్టో దణ్డకావనమ్ ।
లక్ష్మణేన సహ భ్రాత్రా సీతయా చ పరస్తపః ॥ 58.24 ॥
25. తస్య సీతా హృతా భార్యా రావణేన దురాత్మనా ।
తస్యాస్సకాశం దూతోఽహం గమిష్యే రామశాసనాత్ ॥ 58.25 ॥
26. కర్తమర్హసి రామస్య సాహాయ్యం విషయే సతీ ।
అథవా మైథిలీం దృష్ట్వా రామం చాక్లిష్టకారిణమ్ ॥ 58.26 ॥

27. ఆగమిష్యామి తే వక్త్రం సత్యం ప్రతిశృణోమి తే ॥ 58.27 ॥
28. ఏవముక్తా మయా సా తు సురసా కామరూపిణీ ।
అబ్రవీన్నాతివర్తేత కశ్చిదేష వరో మమ ॥ 58.28 ॥
29. ఏవముక్తస్సురసయా దశయోజనమాయతః ।
తతోఽర్ధగుణవిస్తారః బభూవాహం క్షణేన తు ॥
మత్ప్రమాణానురూపం చ వ్యాదితం తు ముఖం తయా ॥ 58.29 ॥
30. తద్బ్రుష్ట్వా వ్యాదితం చాస్యం ప్రాస్యం హ్యకరవం వపుః ।
తస్మిన్ ముహూర్తే చ పునః బభూవాంగుప్తమాత్రకః ॥ 58.30 ॥
31. అభిపత్యాశు తద్వక్త్రం నిర్గతోఽహం తతః క్షణాత్ ।
అబ్రవీత్ సురసా దేవీ స్వేన రూపేణ మాం పునః ॥ 58.31 ॥
32. అర్థసిద్ధ్యై హరిశ్రేష్ఠ గచ్ఛ సౌమ్య యథాసుఖమ్ ।
సమానయ చ వైదేహీం రాఘవేణ మహాత్మనా ॥
సుఖీభవ మహాబాహు స్రీతాఽస్మి తవ వానర ॥ 58.32 ॥
33. తతోఽహం సాధు సాధ్వీతి సర్వభూతైః ప్రశంసితః ॥ 58.33 ॥
34. తతోఽన్తరిక్షం విపులం ప్లుతోఽహం గరుడో యథా ।
ఛాయా మే నిగృహీతా చ న చ పశ్యామి కించన ॥ 58.34 ॥
35. సోఽహం విగతవేగస్తు దిశో దశ విలోకయన్ ।
న కించిత్తత్ర పశ్యామి యేన మేఽపహృతా గతిః ॥ 58.35 ॥
36. తతో మే బుద్ధిరుత్పన్నా కిం నామ గగనే మమ ।
ఈదృశో విఘ్న ఉత్పన్నః రూపం యత్ర న దృశ్యతే ॥ 58.36 ॥

37. అధోభాగేన మే దృష్టిః శోచతా పాతితా మయా ।
తతోఽద్రాక్షమహం భీమాం రాక్షసీం సలిలేశయామ్ ॥ 58.37 ॥
38. ప్రహస్య చ మహానాదమ్ ఉక్తోఽహం భీమయా తయా ।
అవస్థితమసమ్భ్రాంతమ్ ఇదం వాక్యమశోభనమ్ ॥ 58.38 ॥
39. క్వాసి గన్తా మహాకాయ క్షుధితాయా మమేప్పితః ।
భక్షః ప్రీణయ మే దేహం చిరమాహారవర్జితమ్ ॥ 58.39 ॥
40. బాధమిత్యేవ తాం వాణీం ప్రత్యగృహ్లామహం తతః ।
ఆస్యప్రమాణాదధికం తస్యాః కాయమపూరయమ్ ॥
తస్యాశ్చాస్యం మహద్భీమం వర్ధతే మమ భక్షణే ॥ 58.40 ॥
41. న చ మాం సాధు బుబుధే మమ వా నికృతం కృతమ్ ॥ 58.41 ॥
42. తతోఽహం విపులం రూపం సంక్షిప్య నిమిషాన్తరాత్ ।
తస్యా హృదయమాదాయ ప్రపతామి నభస్థలమ్ ॥ 58.42 ॥
43. సా విస్పృష్టభుజా భీమా పపాత లవణామ్భసి ।
మయా పర్వతసంకాశా నికృత్తహృదయా సతీ ॥ 58.43 ॥
44. శృణోమి ఖగతానాం చ సిద్ధానాం చారణైస్సహ ।
రాక్షసీ సింహికా భీమా క్షిప్రం హనూమతా హతా ॥ 58.44 ॥
45. తాం హత్వా పునరేవాహం కృత్యమాత్యయికం స్మరన్ ।
గత్వా చాహం మహాధ్వానం పశ్యామి నగమణ్డీతమ్ ॥ 58.45 ॥
46. దక్షిణం తీరముదధేః లంకా యత్ర చ సా పురీ ।
అస్తం దినకరే యాతే రక్షసాం నిలయం పురమ్ ॥
ప్రవిష్టోఽహమవిజ్ఞాతః రక్షోభిర్భీమవిక్రమైః ॥ 58.46 ॥

47. తత్ర ప్రవిశతశ్చాపి కల్పాన్తఘనసన్నిభా ।
అట్టహాసం విముంచన్తీ నారీ కాఽప్యృత్థితా పురః ॥ 58.47 ॥
48. జిఘాంసన్తీం తతస్తాం తు జ్వలదగ్నిశిరోరుహామ్ ।
సవ్యముష్టిప్రహారేణ పరాజిత్య సుభైరవామ్ ॥ 58.48 ॥
49. ప్రదోషకాలే ప్రవిశం భీతయాఽహం తయోదితః ।
అహం లంకాపురీ వీర నిర్జితా విక్రమేణ తే ॥ 58.49 ॥
50. యస్మాత్తస్మాద్విజేతాసి సర్వరక్షాంస్యశేషతః ॥ 58.50 ॥
51. తత్రాహం సర్వరాత్రం తు విచిన్వన్ జనకాత్మజామ్ ।
రావణాన్తఃపురగతో న చాపశ్యం సుమధ్యమామ్ ॥ 58.51 ॥
52. తతస్సీతామపశ్యంస్తు రావణస్య నివేశనే ।
శోకసాగరమాసాద్య న పారముపలక్షయే ॥ 58.52 ॥
53. శోచతా చ మయా దృష్టం ప్రాకారేణ సమావృతమ్ ।
కాంచనేన వికృష్టేన గృహౌపవనముత్తమమ్ ॥ 58.53 ॥
54. స ప్రాకారమవఘ్నత్య పశ్యామి బహుపాదపమ్ ॥ 58.54 ॥
55. అశోకవనికామధ్యే శింశుపాపాదపో మహాన్ ।
తమారుహ్య చ పశ్యామి కాంచనం కదలీవనమ్ ॥ 58.55 ॥
56. అదూరే శింశుపావృక్షాత్ పశ్యామి వరవర్ణినీమ్ ।
శ్యామాం కమలపత్రాక్షీమ్ ఉపవాసకృశాననామ్ ॥ 58.56 ॥
57. తదేకవాసస్సంవీతాం రజోధ్వస్తశిరోరుహామ్ ।
శోకసన్తాపదీనాంగీం సీతాం భర్తృహితే స్థితామ్ ॥ 58.57 ॥

58. రాక్షసీభిర్విరూపాభిః క్రూరాభిరభిసంవృతామ్ ।
మాంసశోణితభక్షాభిః వ్యాఘ్రీభిర్ధర్మరిణీమివ ॥ 58.58 ॥
59. సామయా రాక్షసీమధ్యే తర్జ్యమానా ముహుర్ముహుః ।
ఏకవేణీధరా దీనా భర్తృచింతాపరాయణా ॥ 58.59 ॥
60. భూమిశయ్యా వివర్ణాంగీ పద్మినీవ హిమాగమే ।
రావణాద్వినివృత్తార్థా మర్తవ్యకృతనిశ్చయా ॥
కథంచిన్మృగశాబాక్షీ తూర్ణమాసాదితా మయా ॥ 58.60 ॥
61. తాం దృష్ట్వా తాదృశీం నారీం రామపత్నీం యశస్వినీమ్ ।
తత్రైవ శింశుపావృక్షే పశ్యన్నహమవస్థితః ॥ 58.61 ॥
62. తతో హాలహాలాశబ్దం కాంచీనూపురమిశ్రితమ్ ।
శృణోమ్యధికగమ్భీరం రావణస్య నివేశనే ॥ 58.62 ॥
63. తతోఽహం పరమోద్విగ్నః స్వం రూపం ప్రతిసంహరన్ ।
అహం తు శింశుపావృక్షే పక్షీవ గహనే స్థితః ॥ 58.63 ॥
64. తతో రావణదారాశ్చ రావణాశ్చ మహాబలః ।
తం దేశం సమనుప్రాప్తా యత్ర సీతాఽభవత్ స్థితా ॥ 58.64 ॥
65. తద్దృష్ట్వాఽథ వరారోహా సీతా రక్షోమహాబలమ్ ।
సంకుచ్ఛ్యోరూ స్తనౌ పీనౌ బాహుభ్యాం పరిరభ్య చ ॥ 58.65 ॥
66. విత్రస్తాం పరమోద్విగ్నాం వీక్షమాణాం తతస్తతః ।
త్రాణం కించిదపశ్యన్తిం వేపమానాం తపస్వినీమ్ ॥ 58.66 ॥
67. తామువాచ దశగ్రీవః సీతాం పరమదుఃఖితామ్ ।
అవాక్చిరాః ప్రపతితః బహుమన్యస్య మామితి ॥ 58.67 ॥

68. యది చేత్త్వం తు దర్పాన్మాం నాభినన్దసి గర్వితే ।
ద్వా మాసావన్తరం సీతే పాస్యామి రుధిరం తవ ॥ 58.68 ॥
69. ఏతచ్ఛృత్వా వచస్తస్య రావణస్య దురాత్మనః ।
ఉవాచ పరమక్రూర్ధా సీతా వచనముత్తమమ్ ॥ 58.69 ॥
70. రాక్షసాధమ రామస్య భార్యామమితతేజసః ।
ఇక్షావకులనాథస్య స్నుషాం దశరథస్య చ ॥
అనాచ్యం వదతో జిహ్వో కథం న పతితా తవ ॥ 58.70 ॥
71. కించిద్వీర్యం తవానార్య యో మాం భర్తురసన్నిధౌ ।
అపహృత్యాగతః పాప తేనాదృష్టో మహాత్మనా ॥ 58.71 ॥
72. న త్వం రామస్య సదృశః దాస్యేఽప్యస్య న యుజ్యసే ।
యజ్ఞీయస్సత్యవాదీ చ రణశ్లాఘీ చ రాఘవః ॥ 58.72 ॥
73. జానక్యా పరుషం వాక్యమ్ ఏవముక్తో దశాననః ।
జజ్వుల సహసా కోపాత్ చితాస్థ ఇవ పావకః ॥ 58.73 ॥
74. వివర్త్య నయనే క్రూరే ముష్టిముద్యమ్య దక్షిణమ్ ।
మైథిలీం హస్తుమారబ్ధః స్త్రీభిర్హాహో కృతం తదా ॥ 58.74 ॥
75. స్త్రీణాం మధ్యాత్మముత్పత్య తస్య భార్యా దురాత్మనః ।
వరా మణ్డోదరీ నామ తయా స ప్రతిషేధితః ॥ 58.75 ॥
76. ఉక్తశ్చ మధురాం వాణీం తయా స మదనార్దితః ।
సీతయా తవ కిం కార్యం మహేంద్రసమవిక్రమ ॥ 58.76 ॥
77. మయా సహ రమస్వాద్య మద్విశిష్టా న జానకీ ।
దేవగన్ధర్వకన్యాభిః యక్షకన్యాభిరేవ చ ॥
సార్థం ప్రభో రమస్వేహ సీతయా కిం కరిష్యసి ॥ 58.77 ॥

78. తతస్తాభిస్సమేతాభిః నారీభిస్స మహాబలః ।
ప్రసాద్య సహసా నీతో భవనం స్వం నిశాచరః ॥ 58.78 ॥
79. యాతే తస్మిన్ దశగ్రీవే రాక్షసోః వికృతాననాః ।
సీతాం నిర్భర్షయామాసుః వాక్యైః క్రూరైస్సుదారుణైః ॥ 58.79 ॥
80. తృణవద్భాషితం తాసాం గణయామాస జానకీ ।
గర్జితం చ తదా తాసాం సీతాం ప్రాప్య నిరర్థకమ్ ॥ 58.80 ॥
81. వృథాగర్జితనిశ్చేష్టా రాక్షస్యః పిశితాశనాః ।
రావణాయ శశంసుస్తాః సీతాధ్యవసితం మహత్ ॥ 58.81 ॥
82. తతస్తాస్సహితాస్పర్వా విహతాశా నిరుద్యమాః ।
పరిక్షిప్య సమంతాత్తాం నిద్రావశముపాగతాః ॥ 58.82 ॥
83. తాసు చైవ ప్రసుప్తాసు సీతా భర్తృహితే రతా ।
విలప్య కరుణం దీనా ప్రశుశోచ సుదుఃఖితా ॥ 58.83 ॥
84. తాసాం మధ్యాత్నముత్థాయ త్రిజటా వాక్యమబ్రవీత్ ।
ఆత్మానం ఖాదత క్షీప్రం న సీతా వినశిష్యతి ॥ 58.84 ॥
85. జనకస్యాత్మజా సాధ్వీ స్నుషా దశరథస్య చ ।
స్వప్నో హ్యద్య మయా దృష్టః దారుణో రోమహర్షణః ॥ 58.85 ॥
86. రక్షసాం చ వినాశాయ భర్తృరస్యా జయాయ చ ॥ 58.86 ॥
87. అలమస్మాత్ పరిత్రాతుం రాఘవాద్రాక్షసీగణమ్ ।
అభియాచామ వైదేహీమ్ ఏతద్ధి మమ రోచతే ॥ 58.87 ॥
88. యస్యా హ్యేవంవిధస్స్వప్నః దుఃఖితాయాః ప్రదృశ్యతే ।
సా దుఃఖైర్వివిధైర్ముక్తైః సుఖమాప్నోత్యనుత్తమమ్ ॥ 58.88 ॥

89. ప్రణిపాత ప్రసన్నా హి మైథిలీ జనకాత్మజా ॥ 58.89 ॥
90. తతస్సా హ్రీమతీ బాలా భర్తుర్విజయహర్షితా ।
అవోచద్యది తత్తథ్యం భవేయం శరణం హి వః ॥ 58.90 ॥
91. తాం చాహం తాదృశీం దృష్ట్వా సీతాయా దారుణాం దశామ్ ।
చింతయామాస విక్రాంతః న చ మే నిర్వుతం మనః ॥ 58.91 ॥
92. సమ్భాషణార్థం చ మయా జానక్యాశ్చింతితో విధిః ।
ఇష్టాకూణాం హి వంశస్తు తతో మమ పురస్కృతః ॥ 58.92 ॥
93. శ్రుత్వా తు గదితాం వాచం రాజర్షిగణపూజితామ్ ।
ప్రత్యభాషత మాం దేవీ బాష్పైః సిహితలోచనా ॥ 58.93 ॥
94. కస్త్వం కేన కథం చేహ ప్రాప్తో వానరపుంగవ ।
కా చ రామేణ తే ప్రీతిః తన్నే శంసితమర్హసి ॥ 58.94 ॥
95. తస్యాస్తద్వచనం శ్రుత్వా హ్యహమప్యబ్రవం వచః ।
దేవి రామస్య భర్తుస్తే సహాయో భీమవిక్రమః ॥
సుగ్రీవో నామ విక్రాంతః వానరేంద్రో మహాబలః ॥ 58.95 ॥
96. తస్య మాం విద్ధి భృత్యం త్వం హనూమంతమిహాగతమ్ ।
భర్త్రాహం ప్రేషితస్తుభ్యం రామేణాక్లిష్టకర్మణా ॥ 58.96 ॥
97. ఇదం చ పురుషవ్యాఘ్రుః శ్రీమాన్ దాశరథిస్స్వయమ్ ।
అంగుళీయమభిజ్ఞానమ్ అదాత్తుభ్యం యశస్విని ॥ 58.97 ॥
98. తదిచ్ఛామి త్వయాఽఽజ్ఞప్తం దేవి కిం కరవాణ్యహమ్ ।
రామలక్ష్మణయోః పార్శ్వం నయామి త్వాం కిముత్తరమ్ ॥ 58.98 ॥

99. ఏతచ్ఛ్రుత్వా విదిత్వా చ సీతా జనకనన్దినీ ।
ఆహా రావణముత్పాద్య రాఘవో మాం నయత్ప్వితీ ॥ 58.99 ॥
100. ప్రణమ్య శిరసా దేవీమ్ అహమార్యామనిన్దితామ్ ।
రాఘవస్య మనోఘోదమ్ అభిజ్ఞానమయాచిషమ్ ॥ 58.100 ॥
101. అథ మామబ్రవీత్పీతా గృహ్యతామయముత్తమః ।
మణిర్యేన మహాబాహూ రామస్త్యాం బహుమన్యతే ॥ 58.101 ॥
102. ఇత్యుక్త్వా తు వరారోహో మణిప్రవరమద్భుతమ్ ।
ప్రాయచ్ఛత్పరమోద్విగ్నా వాచా మాం సందిదేశ హ ॥ 58.102॥
103. తతస్తస్యై ప్రణమ్యాహం రాజపుత్ర్యై సమాహితః ।
ప్రదక్షిణం పరిక్రామమ్ ఈహాభ్యుద్గతమానసః ॥ 58.103 ॥
104. ఉత్తరం పునరేవేదం నిశ్చిత్య మనసా తయా ।
హనూమాన్ మమ వృత్తాన్తం వక్తుమర్హసి రాఘవే ॥ 58.104 ॥
105. యథా శ్రుత్యైవ న చిరాత్ తావుభౌ రామలక్ష్మణౌ ।
సుగ్రీవసహితా వీరౌ ఉపేయాతాం తథా కురు ॥ 58.105 ॥
106. యద్యస్యథా భవేదేతత్ ద్వా మాసౌ జీవితం మమ ।
న మాం ద్రక్ష్యతి కాకుత్స్థః మ్రియే సాఽహమనాథవత్ ॥58.106॥
107. తచ్ఛ్రుత్వా కరుణం వాక్యం క్రోధో మామభ్యవర్తత ।
ఉత్తరం చ మయా దృష్టం కార్యశేషమనన్తరమ్ ॥ 58.107 ॥
108. తతోఽవర్ణత మే కాయః తదా పర్వతసన్నిభః ।
యుద్ధకాంక్షీ వనం తచ్చ వినాశయితుమారభే ॥ 58.108 ॥

109. తద్భగ్నం వనషణ్డం తు భ్రాంతత్రస్తమృగద్విజమ్ ।
ప్రతిబుద్ధా నిరీక్షన్తే రాక్షసోఽవికృతాననాః ॥ 58.109 ॥
110. మాం చ దృష్ట్వా వనే తస్మిన్ సమాగమ్య తతస్తతః ।
తాస్యమభ్యాగతాః క్షిప్రం రావణాయాచచక్షిరే ॥ 58.110 ॥
111. రాజన్వనమిదం దుర్గం తవ భగ్నం దురాత్మనా ।
వానరేణ హ్యవిజ్ఞాయ తవ వీర్యం మహాబల ॥ 58.111 ॥
112. దుర్బుద్ధేస్తస్య రాజేన్ద్ర తవ విప్రియకారిణః ।
వధమాజ్ఞాపయ క్షిప్రం యథాఽసౌ విలయం వ్రజేత్ ॥58.112॥
113. తచ్ఛ్రుత్వా రాక్షసేన్ద్రేణ విసృష్టా భృశ దుర్జయాః ।
రాక్షసాః కింకరా నామ రావణస్య మనోఽనుగాః ॥ 58.113 ॥
114. తేషామశీతిసాహస్రం శూలముద్గరపాణినామ్ ।
మయా తస్మిన్ వనోద్దేశే పరిఘేణ నిఘాదితమ్ ॥ 58.114 ॥
115. తేషాం తు హతశేషా యే తే గత్వా లఘువిక్రమాః ।
నిహతం చ మహత్సైన్యం రావణాయాచచక్షిరే ॥ 58.115 ॥
116. తతో మే బుద్ధిరుత్పన్నా చైత్యప్రాసాదమాక్రమమ్ ।
తత్రస్థాన్ రాక్షసాన్ హత్వా శతం స్తమ్భేన వై పునః ।
లలామభూతో లంకాయాః స వై విధ్వంసితో మయా ॥58.116॥
117. తతః ప్రహస్తస్య సుతం జమ్బుమాలినమాదిశత్ ।
రాక్షసైర్బహుభిస్సార్థం ఘోరరూపైర్భయానకైః ॥ 58.117 ॥
118. తమహం బలసమ్పన్నం రాక్షసం రణకోవిదమ్ ।
పరిఘేణాతి ఘోరేణ సూదయామి సహానుగమ్ ॥ 58.118 ॥

119. తచ్చుత్వా రాక్షసేష్టస్తు మన్త్రిపుత్రాన్ మహాబలాన్ || 58.119 ||
120. పదాతిబలసమ్పన్నాన్ ప్రేషయామాస రావణః ।
పరోఘ్నేవ తాస్పర్వాన్ నయామి యమసాదనమ్ || 58.120 ||
121. మన్త్రిపుత్రాన్ హతాన్ శ్రుత్వా సమరే లఘువిక్రమాన్ ।
పంచ సేనాగ్రగాన్ శూరాన్ ప్రేషయామాస రావణః || 58.121 ||
122. తానహం సహసైన్యాన్ వై సర్వానేవాభ్యసూదయమ్ ।
తతః పునర్దశగ్రీవః పుత్రమక్షం మహాబలమ్ || 58.122 ||
123. బహుభీ రాక్షసైస్సార్థం ప్రేషయామాస రావణః ।
తం తు మందోదరీపుత్రం కుమారం రణపణ్డితమ్ || 58.123||
124. సహసా ఖం సముత్క్రాంతం పాదయోశ్చ గృహీతవాన్ ।
చర్మాసినం శతగుణం భ్రామయిత్వా వ్యపేషయమ్ ।
తమక్షమాగతం భగ్నం నిశమ్య స దశాననః || 58.124 ||
125. తత ఇంద్రజితం నామ ద్వితీయం రావణస్పుత్రమ్ ।
వ్యాదిదేశ సుసంక్రద్ధః బలినం యుద్ధదుర్మదమ్ || 58.125 ||
126. తచ్చాప్యహం బలం సర్వం తం చ రాక్షసపుంగవమ్ ।
నష్టేజసం రణే కృత్వా పరం హర్షముపాగమమ్ || 58.126 ||
127. మహతాఽపి మహాబాహుః ప్రత్యయేన మహాబలః ।
ప్రేషితో రావణేనైవ సహ వీరైర్మదోత్కటైః || 58.127 ||
128. సోఽవిషహ్యం హి మాం బుద్ధ్వా స్వబలం చావమర్షితమ్ ।
బ్రాహ్మణాస్త్రైణ స తు మాం ప్రాబధ్నాచ్చాతివేగితః || 58.128||

129. రజ్జుభిశ్చాభిబద్ధన్తి తతో మాం తత్ర రాక్షసాః ।
రావణస్య సమీపం చ గృహీత్వా మాముపానయన్ || 58.129 ||
130. దృష్ట్వా సమ్భాషితశ్చాహం రావణేన దురాత్మనా ।
పుష్టశ్చ లంకాగమనం రాక్షసానాం చ తం వధమ్ || 58.130 ||
131. తత్సర్వం చ మయా తత్ర సీతార్థమితి జల్పితమ్ || 58.131 ||
అస్యాహం దర్శనాకాంక్షీ ప్రాప్తస్త్వద్భవనం విభో ।
132. మారుతస్యారసః పుత్రః వానరో హనూమానహమ్ || 58.132 ||
133. రామదూతం చ మాం విద్ధి సుగ్రీవ సచివం కపిమ్ ।
సోఽహం దూత్యేన రామస్య త్వత్సకాశమిహాగతః || 58.133 ||
134. సుగ్రీవశ్చ మహాతేజాః స త్వాం కుశలమబ్రవీత్ ।
ధర్మార్థకామసహితం హితం పథ్యమువాచ చ || 58.134 ||
135. వసతో ఋశ్యమూకే మే పర్వతే విపులద్రుమే ।
రాఘవో రణవిక్రాంతః మిత్రత్వం సముపాగతః || 58.135 ||
136. తేన మే కథితం రాజ్ఞా భార్యా మే రక్షసా హృతా ।
తత్ర సాహాయ్యమస్మాకం కార్యం సర్వాత్మనా త్వయా || 58.136||
137. మయా చ కథితం తస్మై వాలినశ్చ వధం ప్రతి ।
తత్ర సాహాయ్య హేతోః మే సమయం కర్తుమర్హసి || 58.137||
138. వాలినా హృతరాజ్యేన సుగ్రీవేణ మహాప్రభుః ।
చక్రేఽగ్నిసాక్షికం సఖ్యం రాఘవస్వహలక్షణః || 58.138 ||
139. తేన వాలినముత్పాట్య శరేణైకేన సంయుగే ।
వానరాణాం మహారాజః కృతస్స ప్లవతాం ప్రభుః || 58.139 ||

140. తస్య సాహాయ్యమస్మాభిః కార్యం సర్వాత్మనా త్విహా ।
తేన ప్రస్థాపితస్తుభ్యం సమీపమిహ ధర్మతః ॥ 58.140 ॥
141. క్షిప్రమానీయతాం సీతా దీయతాం రాఘవాయ చ ।
యావన్న హరయో వీరా విధమన్తి బలం తవ ॥ 58.141 ॥
142. వానరాణాం ప్రభావో హి న కేన విదితః పురా ।
దేవతానాం సకాశం చ యే గచ్ఛన్తి నిమన్త్రితాః ॥ 58.142 ॥
143. ఇతి వానరరాజస్వామ్ ఆహేత్యభిహితో మయా ।
మమైక్షత తతః క్రుద్ధః చక్షుషా ప్రదహన్నివ ॥ 58.143 ॥
144. తేన వధోఽహమాజ్ఞప్తః రక్షసా రౌద్రకర్మణా ।
మత్ప్రభావమవిజ్ఞాయ రావణేన దురాత్మనా ॥ 58.144 ॥
145. తతో విభీషణో నామ తస్య భ్రాతా మహామతిః ।
తేన రాక్షసరాజోఽసౌ యాచితో మమ కారణాత్ ॥ 58.145 ॥
146. నైవం రాక్షసశార్దూల త్యజ్యతామేష నిశ్చయః ।
రాజశాస్త్ర వ్యపేతో హి మార్గస్సంసేవ్యతే త్వయా ॥ 58.146 ॥
147. దూతవధ్యా న దృష్టా హి రాజశాస్త్రేషు రాక్షస ।
దూతేన వేదితవ్యం చ యథార్థం హితవాదినా ॥ 58.147 ॥
148. సుమహాత్యపరాధేఽపి దూతస్యాతులవిక్రమ ।
విరూపకరణం దృష్టం న వధోఽస్తీతి శాస్త్రతః ॥ 58.148 ॥
149. విభీషణే నైవముక్తః రావణస్సందిదేశ తాన్ ।
రాక్షసానేతదేవాస్య లాంగూలం దహ్యతామితి ॥ 58.149 ॥

150. తతస్తస్య వచశ్రుత్వా మమ పుచ్ఛం సమస్తతః ।
వేష్టితం శణవల్కైశ్చ జీర్ణైః కార్పాసజైః పటైః ॥ 58.150 ॥
151. రాక్షసాస్పిద్ధసన్నాహాః తతస్తే చణ్డవిక్రమాః ।
తదాఽదహ్యన్త మే పుచ్ఛం నిఘ్నన్తః కాష్ఠముష్టిభిః ।
బద్ధస్య బహుభిః పాశైః యన్త్రితస్య చ రాక్షసైః ॥ 58.151 ॥
152. తతస్తే రాక్షసాశ్శూరా బద్ధం మామగ్నిసంవృతమ్ ।
అఘోషయన్ రాజమార్గే నగరద్వారమాగతాః ॥ 58.152 ॥
153. తతోఽహం సుమహాద్రూపం సంక్షిప్య పునరాత్మనః ॥58.153॥
154. విమోచయిత్వా తం బన్ధం ప్రకృతిస్థస్థితః పునః ।
ఆయసం పరిఘం గృహ్య తాని రక్షాంస్యసూదయమ్ ।
తతస్తన్నగరద్వారం వేగేనాఘ్రతవానహమ్ ॥ 58.154 ॥
155. పుచ్ఛేన చ ప్రదీప్తేన తాం పురీం సాట్టగోపురామ్ ।
దహామ్యహమసన్మాఞ్చింతః యుగాన్తాగ్నిరివ ప్రజాః ॥ 58.155 ॥
156. విసష్టా జానకీ వ్యక్తం న హ్యదగ్ధః ప్రదృశ్యతే ।
లంకాయాం కశ్చిదుద్దేశః సర్వా భస్మీకృతా పురీ ॥ 58.156 ॥
157. దహతా చ మయా లంకాం దగ్ధా సీతా న సంశయః ।
రామస్య హి మహాత్కార్యం మయేదం వితథీకృతమ్ ॥58.157॥
158. ఇతి శోకసమావిష్టః చిన్తామహముపాగతః ॥ 58.158 ॥
159. అథాహం వాచమశ్రౌషం చారణానాం శుభాక్షరామ్ ।
జానకీ న చ దగ్ధేతి విస్మయోదన్తభాషితామ్ ॥ 58.159 ॥

160. తతో మే బుద్ధిరుత్పన్నా శ్రుత్వా తామద్భుతాం గిరమ్ ।
అదగ్గా జానకీత్యేవం నిమిత్తైశ్చోపలక్షితా ॥ 58.160 ॥
161. దీప్యమానే తు లాంగూలే న మాం దహతి పావకః ।
హృదయం చ ప్రహృష్టం మే వాతాస్పృరభిగన్ధినః ॥ 58.161 ॥
162. తైర్నిమిత్తైశ్చ దృష్టార్థైః కారణైశ్చ మహాగుణైః ।
ఋషివాయైశ్చ సిద్ధార్థైః అభవం హృష్టమానసః ॥ 58.162 ॥
163. పునర్దుష్ట్యా చ వైదేహీం విస్పృష్టశ్చ తయా పునః ॥ 58.163 ॥
164. తతః పర్వతమాసాద్య తత్రారిష్టమహం పునః ।
ప్రతిష్ఠవనమారేభే యుష్మద్దర్శనకాంక్షయా ॥ 58.164 ॥
165. తతః పవనచన్ద్రార్క సిద్ధగన్ధర్వసేవితమ్ ।
పన్థానమహమాక్రమ్య భవతో దృష్టవానిహ ॥ 58.165 ॥
166. రాఘవస్య ప్రభావేన భవతాం చైవ తేజసా ।
సుగ్రీవస్య చ కార్యార్థం మయా సర్వమనుష్ఠితం ॥ 58.166 ॥
167. ఏతత్సర్వం మయా తత్ర యథావదుపసాదితమ్ ।
అత్ర యన్న కృతం శేషం తత్సర్వం క్రియతామితి ॥ 58.167 ॥
- ఇత్యార్షే శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణే ఆదికాండే సుందరకాండే**
అష్టపంచాశసర్గః

- శ్రీరామస్తుతిః -**
ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం ।
లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥

ఫలశ్రుతిః -

బుద్ధిర్బలం యశో ధైర్యం నిర్భయత్వమరోగితా ।
అజాడ్యం వాక్పటుత్వం చ హనూమత్ స్మరణాత్ భవేత్ ॥

శ్రీహనూమతే నమః

అథ ధన్వంతరి ధ్యానమ్ -

అచ్యుతానంత గోవింద విష్ణో నారాయణామృత ।
రోగాన్మే నాశయాశేషాన్ ఆశు ధన్వంతరే హరే ॥ 1 ॥

ఆరోగ్యం దీర్ఘమాయుష్యం బలం తేజో ధియం శ్రియం ।
స్వభక్తేభ్యః అనుగృహ్లాంతం వందే ధన్వంతరిం హరిమ్ ॥ 2 ॥

ధన్వంతరిమం శ్లోకం భక్త్యా నిత్యం పఠన్తి యే ।
అనారోగ్యం న తేషాం స్యాత్ సుఖం జీవన్తి తే చిరమ్ ॥ 3 ॥

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ధన్వంతరయే అమృతకలశ-
హస్తాయ వజ్రజలౌకహస్తాయ సర్వామయవినాశనాయ త్రైలోక్యనాథాయ
మహావిష్ణవే స్వాహా. ఓం వాసుదేవాయ విద్మహే సుధాహస్తాయ ధీమహి
తన్నో ధన్వంతరిః ప్రచోదయాత్ ।

అథ నవగ్రహప్రార్థనా -

ఆరోగ్యం పద్మబంధుః వితరతు నితరాం సంపదం శీతరశ్మిః
భూలాభం భూమిపుత్రః సకలగుణయుతాం వాగ్విభూతిం చ సౌమ్యః ।
సౌభాగ్యం దేవమంత్రి రిపుభయశమనం భార్గవః శౌర్యమార్కిః
దీర్ఘాయుః సైంహికేయః విపులతరయశః కేతురాచంద్రతారమ్ ॥
అరిష్టాని ప్రణశ్యన్తు దురితాని భయాని చ ।
శాంతిరస్తు శుభం మేఽస్తు గ్రహాః కుర్వన్తు మంగళమ్ ॥

అథ క్షమాప్తార్థనా -

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్ -

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్ -

శ్రియః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

